

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2563 จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 23 โรงเรียน จำนวน 1,245 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. ออนไลน์.2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ครูผู้สอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ในปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 304 คน จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์การแบ่ง หลังจากนั้นคัดเลือกครูผู้สอนของแต่ละขนาดสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จนได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบวัดการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 35) ได้แบบวัดการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 30 คำถาม มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.80 - 1.00 และแบบวัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 30 คำถาม มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.80 - 1.00 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบวัดการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ของโรงเรียนมัธยมในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 32 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

- | | |
|--|-------------|
| 1.1 การพัฒนาหลักสูตร | จำนวน 5 ข้อ |
| 1.2 การจัดการเรียนการสอน | จำนวน 9 ข้อ |
| 1.3 การวัดประเมินผล | จำนวน 7 ข้อ |
| 1.4 การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา | จำนวน 6 ข้อ |
| 1.5 การนิเทศการศึกษา | จำนวน 5 ข้อ |

ตอนที่ 2 แบบวัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

- | | |
|---|-------------|
| 1.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง | จำนวน 7 ข้อ |
| 1.2 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม | จำนวน 9 ข้อ |
| 1.3 การเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ | จำนวน 7 ข้อ |
| 1.4 การมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ | จำนวน 7 ข้อ |

นำข้อคำถามที่ได้ มาสร้างเป็นแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และแบบวัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน

แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการคำนวณ หาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) ได้ค่าความ

เชื่อมั่นของแบบวัดการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เท่ากับ 0.97 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบวัด ผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบวัดไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 304 ฉบับ โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบวัดผ่านทางไปรษณีย์ และผ่านช่องทางแบบตอบรับ Google form ผ่าน QR Code และให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบวัดเสร็จแล้วส่งแบบวัดทางไปรษณีย์ โดย แบบวัดมีความสมบูรณ์ จำนวน 304 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามการวัดของครูผู้สอน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)
4. สร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากับการจากการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.29$) ด้านการวัดประเมินผล ($\bar{X} = 4.29$) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.28$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.26$) และด้านงานนิเทศศึกษา ($\bar{X} = 4.26$)
2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการเรียนรู้เน้นลงมือ

ปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.33$) ด้านการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.28$) ด้านการมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ ($\bar{X} = 4.17$) และด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.09$)

3. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวม ($r_{xy} = 0.89$) มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x1y} = 0.85$)

ด้านการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x2y} = 0.84$)

ด้านการวัดประเมินผล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x3y} = 0.78$)

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อทางเทคโนโลยีทางการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x4y} = 0.86$)

ด้านนิเทศการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x5y} = 0.70$)

4. การพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ได้ร้อยละ 80 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.22 สามารถสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ } \hat{Y} = 0.98^{**} + 0.76^{**}X$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ } \hat{Z}_y = 0.89^{**} Z_x$$

จากสมการพยากรณ์แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เปลี่ยนไป 1 หน่วย ทำให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เปลี่ยนไป 0.76 หน่วย

อภิปรายผล

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{x} = 4.29$) ด้านการวัดประเมินผล ($\bar{x} = 4.29$) ด้านการพัฒนาใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{x} = 4.28$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.26$) และด้านนิเทศการศึกษา ($\bar{x} = 4.28$) ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพราะการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยความรู้ความสามารถความเข้าใจในหลักการบริหารงานวิชาการตลอดจนมีทักษะหรือความรู้ในการบริหารหรือการจัดการวางแผนงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ฐานันท์ กันยา และพรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ (2558 : 1) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษา คือ มีคุณภาพที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครองและชุมชน โดยมุ่งเน้นการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นสิ่งสำคัญที่สุด จะต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่ดี ทุกฝ่ายต้องร่วมกันบริหารจัดการทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียน จึงจะสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาได้ดี ซึ่งขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ พงศกร อุดมพิทยาภรณ์ และนันทรัตน์ เจริญกุล (2562 : 2) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1.การพัฒนาหลักสูตร 2. การจัดการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3.การวัดผล ประเมินผล 4.การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 5. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรเป็นหน้าที่สำคัญในการพัฒนา วางแผนและการดำเนินการใช้เพื่อเพิ่มคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 35) ได้กำหนดการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาไว้ว่า สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตรการเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและการพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดผลและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับ

ท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และนอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนก็ยังเป็นหัวใจของงานวิชาการ และเป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร เพราะเป็นขั้นตอนในการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการเรียนการสอน ไปในทิศทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ ขวัญชัย ขวณา และธารทิพย์ ขวณา (2562 : 15) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน คือ กระบวนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้เรียนจากประสบการณ์จริงและได้ปฏิบัติจริงมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ตั้งไว้ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้ครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนอีกด้วย นั่นคือ การวัดผล ประเมินผล เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมทางวิชาการที่จะทำให้ทราบผลการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนว่าตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด มีปัญหา อุปสรรค มีข้อบกพร่องและมีข้อจำกัดในเรื่องใด ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางการไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 173) ได้กล่าวถึงการวัดผลและประเมินผล ไว้ว่าการประเมินผลเป็นกระบวนการที่เกิดจากการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวัดมาทำการพิจารณาตัดสินเป็นระบบ อย่างครอบคลุม เพื่อหาข้อสรุปด้วยคุณธรรม สำหรับการวัดเป็นการค้นหาคุณลักษณะของบุคคลหรือสิ่งของต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลตามหน่วยวัดของเครื่องมือ นั้น ๆ ที่เรียกว่า ข้อมูล ที่จะนำไปประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยวิธีการประเมินผู้เรียนที่หลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรม การปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน การทดสอบ การสัมภาษณ์ การซ่อมเสริม เป็นต้น ซึ่งต้องครอบคลุมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะการปฏิบัติงานและด้านเจตคติ โดยพิจารณาจากการพัฒนาของผู้เรียนที่สะท้อนถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นข้อมูลสำหรับผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหาร รวมไปถึงผู้ปกครองเพื่อให้การพัฒนาของผู้เรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยมีสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ พันธ์ ค้วงเอก (2555 : 30) ได้กล่าวว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา คือสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรมีหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา อีกทั้งสื่อควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน และพัฒนาต่อยอดให้มีความ

ทันสมัยเป็นปัจจุบัน โดยที่อีกกิจกรรมหนึ่งของการบริหารงานวิชาการ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงเงื่อนไขการเรียนรู้และความเจริญงอกงามของผู้เรียน คือ การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาซึ่งดำเนินการโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตลอดจนบุคลากรภายในสถานศึกษาที่ให้ความร่วมมือกับปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพของสถานศึกษาและผู้เรียนให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของรุ่งชัชดาพร เรพะชาติ (2554 : 143) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับการบริหารตามรูปแบบประชาธิปไตย การนิเทศใช้ลักษณะต่าง ๆ ของประชาธิปไตยมาดำเนินการ ได้แก่ การเคารพซึ่งกันและกัน การประชุมปรึกษาหารือกัน การให้ความร่วมมือและประสานกัน การร่วมมือกันแก้ปัญหา ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ สุภาพรณ พิลาดรัมย์ และคณะ (2557 : 231) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ใน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินเทียบโอนทางการศึกษา และสอดคล้องกับ ฐาปนันท์ กันยา และพรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ (2558 : 102) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการส่งเสริมพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.97$) และด้านการบริหารกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนมีระดับความสำคัญน้อยที่สุด ($\bar{x}=3.82$)

2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับการดำเนินการบ่อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับการดำเนินการบ่อยทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการเรียนรู้เน้นลงมือปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.33$) ด้านการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.17$) ด้านการมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ ($\bar{x} = 4.17$) ด้านการพัฒนาและผลิตสื่อ ($\bar{x} = 4.03$) และด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{x} = 4.09$) เพราะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยเทคนิคที่หลากหลาย โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูงที่ผ่านทักษะ การฟัง อ่าน คิด และเขียน และแสดงความคิดเห็นระหว่างลงมือปฏิบัติ โดยครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำต่างๆ ทำให้เกิดกระบวนการเรียนที่สนุกและท้าทาย และนักเรียนสามารถสร้างความองค์ความรู้ได้

ด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความรู้เดิมที่ถูกต้อง ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับ ไพศาล บรรจสุวรรณ (2561 : 170) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนรู้แบบเชิงรุก หมายถึง การเรียน ที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด กระบวนการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) ด้วยการคิดวิเคราะห์ ประเมินค่า และสร้างสรรค์ ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะฟัง อ่าน เขียน ตั้งคำถามจากข้อสงสัย มีการอภิปรายร่วมกันและลงมือปฏิบัติจริง โดยคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ในฐานะที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ ดังที่ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553 : 33) ได้อธิบายถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียน การสอนแบบเชิงรุก ดังนี้ 1. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ 2. เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด 3. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วย ตนเอง 4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้าง ปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน 5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ 6. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ ให้ผู้เรียนอ่าน ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนเป็น ผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง 7. เป็นกิจกรรม การเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง 8. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอด 9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง 10. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้าง องค์ความรู้และการสรุปบทวนของผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุกนั้น ส่งเสริมให้ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง ที่เป็นการเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของตนเอง โดยที่ ผู้สอนอยู่ในฐานะผู้คอยแนะนำ ชี้แนะ ในการจัดการเรียนรู้ และยังคงกระตุ้นให้ผู้เรียนมี ความรับผิดชอบ การตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การเลือกวิธีการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการประเมินตนเองที่ผู้เรียนมี ส่วนร่วม สอดคล้องกับ เทียมจันทร์ เรืองเกษม (2553 : 31) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง เป็นรูปแบบวิธีการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองและ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนได้ตามความต้องการความสนใจ ความสามารถ โดยยึดหลักความ แตกต่างระหว่างบุคคลในการรับความรู้ของแต่ละคน ซึ่งมีไม่เท่ากันการเรียนลักษณะนี้ ทำให้ ผู้เรียน มีจุดมุ่งหมายมีการวางแผนในการเรียน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และรู้วิธีการเรียน ที่เข้าใจ ได้ง่ายรู้จักจัดสรรเวลาในการเรียนได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนรู้จักประเมินผลการเรียน

ได้ด้วยตนเอง และยังให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแสงดาว ถิ่นหารวงษ์ (2558 : 4) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นการให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจเลือกบทเรียนที่ต้องการเรียนรู้ การทำกิจกรรมกลุ่ม การฝึกฝนทักษะ การแสวงหาความรู้ในรูปแบบต่างๆ ฝึกการแก้ไขปัญหาและเรียนรู้จากผู้อื่น อีกทั้งยังส่งเสริมให้ใช้ทักษะที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนคิดและพัฒนาโดยการจัดการเรียนการสอนผ่านประสบการณ์เดิม ผ่านการคิดแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยเน้นในเรื่องกระบวนการคิดแก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ให้คิดเป็น ทำเป็น มุ่งหาความรู้ที่แปลกใหม่ และมีใจใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ กัญญาภัค จันทร์วิเศษ และอังคณา ตุงคะสมิต (2557 : 11) ได้ให้ความหมายของทักษะการคิดแก้ปัญหา ไว้ว่า เป็นทักษะกระบวนการหนึ่งที่นักเรียนควรจะได้เรียนรู้ ฝึกฝนและพัฒนาให้เกิดทักษะขึ้นในตัวนักเรียน การเรียนการสอนโดยวิธีแก้ปัญหาคือช่วยให้นักเรียนมีแนวคิดที่หลากหลาย มีนิสัยกระตือรือร้น ไม่ย่อท้อและมีความมั่นใจในการแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ตลอดจนเป็นทักษะพื้นฐานที่นักเรียนสามารถนำติดตัวไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้นานตลอดชีวิต ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้เน้นลงมือปฏิบัติ และด้านการมีทักษะการคิดแก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ผลวิจัยของเกศินี ชัยศรี และ ศิริมา ปุรินทรภิบาล (2563 :18) พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ครูสอนภาษาฝรั่งเศสในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ใช้ในระดับปานกลาง มีดังนี้ การให้เปรียบเทียบเนื้อหาที่จดบันทึกกับเพื่อน ($\bar{x} = 3.46$) การให้นักเรียนสรุปเนื้อหาจากที่เรียนเป็นคู่ ($\bar{x} = 3.33$) การให้นักเรียนอ่านและแก้งานของเพื่อน ($\bar{x} = 3.32$) การให้นักเรียนทำผังความคิด (Mind Mapping) ($\bar{x} = 3.29$) การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดออนไลน์ ($\bar{x} = 3.25$) จะเห็นได้ว่า ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีการประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้าด้วยตนเอง ลงมือทำด้วยตนเอง และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีใจใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

3. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{xy} = 0.89$) กล่าวคือ เมื่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีค่าเพิ่มขึ้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุกก็จะมีค่าเพิ่มขึ้นตามไปด้วย จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่ดีนั้น จะต้องอาศัยการจัดการด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การวัดประเมินผล การนิเทศการศึกษา และ

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรอย่างถูกต้องถูกแนวทาง เพราะเมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรผู้เรียนผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง ที่เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของตนเอง โดยที่ผู้สอนอยู่ในฐานะผู้คอยแนะนำ ชี้แนะ ในการจัดการเรียนรู้ เป็นไปตามแนวคิดของ ประสิทธิ์ ชุมศรี (2557 : 3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) เป็นแนวคิดหรือความเชื่อที่สนับสนุนให้คนเราปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ ความถนัด และศักยภาพ ด้วยการศึกษา ค้นคว้า ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะเชื่อว่าหากคนเรา ได้กระทำ จะทำให้เกิดความเชื่อมั่น เป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะสนุกสนานที่จะสืบค้นหาความรู้ต่อไป มีความสุขที่จะเรียน การจัดการเรียนรู้เชิงรุกนั้นซึ่งแตกต่างจากจัดการเรียนรู้แบบอื่นๆ คือจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเปิดโอกาสให้หลัก ผู้เรียนสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับผลวิจัยของ ผู้ สมบัติและคณะ (2555 : 1) ได้ศึกษาผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการกับสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดแผนกศึกษาธิการและกีฬาแขวงไซยะบูลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่าการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการสอน และน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดแผนกศึกษาธิการและกีฬาแขวงไซยะบูลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลวิจัยของฐาปนันท์ กันยา และพรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ (2557 : 1) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยสมการพหุคูณ พบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 0.98** + 0.76**X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.89** Z_x$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ว่า น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานและสามารถทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบได้ ซึ่งครูก็เป็นอีกหนึ่งบทบาทที่สำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของสถานศึกษากำหนดไว้ ที่ในยุคปัจจุบันส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือเป็นผู้ชี้แนะ ซึ่งสอดคล้องกับปรียานุช พรหมภาสิต (2559 : 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า Active Learning คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีที่หลากหลาย โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกันเอง เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง และใช้การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเอง และสามารถนำไปใช้ในการสถานการณ์อื่นๆ ได้ บทบาทของผู้เรียนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก และเป็นผู้วางแผนในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเท่านั้น สอดคล้องกับผลวิจัยของสุรัชชา ภูริพา (2564 :1) ได้กล่าวว่าผลการใช้รูปแบบครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังการส่งเสริมสูงกว่าก่อนการส่งเสริมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมและพัฒนาตนเองในด้านการนิเทศการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญในการมองเห็นภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนของครู ทั้งนี้เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จนนำไปสู่การปฏิบัติและพัฒนา

2. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ครูผู้สอนควรมีการศึกษา ค้นคว้าและพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ

ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมและให้โอกาสผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งรวมไปถึงการเลือกวิธีการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ รวมทั้งด้านการวัดประเมินตนเอง และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้อีกด้วย ซึ่งทำให้ครูเกิดการพัฒนาการเรียนการสอนโดยอิงประสบการณ์ของผู้เรียนและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยต่อไป และเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า จึงขอเสนอแนะวิธีการวิจัยต่อไปนี้

1. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้เชิงรุกอย่างต่อเนื่อง
2. ควรทำวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา